

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Bakalářská práce

„Zdejší z Neoterry“

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Katedra výtvarného umění

Studijní program Výtvarná umění
Studijní obor Ilustrace a grafika
Specializace Komiks a ilustrace pro děti

Bakalářská práce

„ZDEJŠÍ Z NEOTERRY“

Ilustrovaná kniha s komiksovými prvky

Valentýna Kloboučnicková

Vedoucí práce: MgA. Marie Kohoutová
Katedra výtvarného umění
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara
Západočeské univerzity v Plzni

Prohlašuji, že jsem umělecké dílo vypracovala samostatně a nejedná se o plagiát.

Plzeň, červenec 2020

podpis autorky

OBSAH

1 TÉMA A DŮVOD JEHO VOLBY.....	5
2 PROCES PŘÍPRAVY A TVORBY.....	7
3 POPIS VÝSLEDNÉHO DÍLA.....	8
4 RESUMÉ (ENG).....	9
5 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	10
6 OBRAZOVÉ PŘÍLOHY	11

1. TÉMA A DŮVOD JEHO VOLBY

Moje kniha funguje jako deník, který si psal průzkumník, když letěl na misi na planetu Neoterra. Formou osobních deníkových zápisů kniha začíná i končí, uvnitř se potom nacházejí zápisky o životě na této planetě, doplněné o kresbičky průzkumníka. Jde o ilustrovanou knihu pro starší mládež – rozhodla jsem se tak proto, že si myslím, že žánr young adult je velmi důležitý a pro spoustu lidí formující, a že moje kniha možná lidem zábavným způsobem ukáže, že mohou o realitě přemýšlet z mnoha úhlů a pozastavovat se nad tím, jaké zvyky a pravidla v naší kultuře fungují a zda by tomu mohlo být i jinak. Pro komiksové prvky jsem se rozhodla proto, abych knihu trochu oživila, hodně si totiž užívám kreslení komiksových stripů a přiřazování různých prupovědek k postavám.

Nápad na tuto knihu se začal rodit minulé léto, kdy jsem strávila 3 měsíce na stáži v New Yorku. Bydlela jsem na horním Manhattanu, což je sice stále ten stejný ostrov, na kterém jsou mrakodrapy jako Empire State Building nebo Freedom Tower, ale na 186. ulici, kde jsem žila já, to vypadalo zcela jinak. Byla to čtvrť, kde žili hlavně přistěhovalci z Dominikánské republiky a Portorica. Životní styl těchto lidí byl od toho mého velice odlišný. Lidé zde měli velmi hlasitý způsob života a většina jejich interakce se odehrávala na ulici. Jsou zvyklí celý den trávit venku, vysedávat na obrubnicích, mluvit spolu, pouštět si nahlas hudbu, pokřikovat, zpívat a tančit. Někteří dokonce uprostřed chodníků grilovali. Občas se tu večer také prodávaly drogy nebo docházelo k různým potyčkám. Jednou v noci jsem se šla projít a příliš nevěnovala pozornost zaparkovanému policejnímu autu o ulici vedle. Další den jsem zjistila, že tam byl někdo zastřelen.

Žít v této čtvrti tedy nebylo úplně růžové, ale i když jsem si kolikrát přála bydlet v některé z „evropštějších“ částí města, kde by mi to bylo bližší, nakonec bych neměnila. Chyběly mi tam knihovny, kulturní instituce, klid a větší pocit bezpečí, ale zároveň mi to pomohlo si uvědomit, že nic z toho není samozřejmost a že situace, ve které se v té čtvrti hodně lidí ocitalo, je součástí zacykleného problému a působení prostředí a rodiny, ze kterých se jedinec těžko dostane. Na základě těchto úvah jsem se snažila vystavět společnost ve své knížce, kde jsem kladla velký důraz právě na dostupnost vzdělání a možnosti kulturního vyžití.

Dalším velkým zdrojem mé inspirace byly newyorské cesty metrem. Neustále jsem pozorovala lidi, jejich oblečení, barvu jejich kůže, sledovala jsem, co dělali, co si četli, co poslouchali, o čem se bavili. Při pozorování lidí a interakci s nimi jsem si vduchu dělala poznámky o tom, co bych chtěla do příběhu použít. Nad jejich chováním a odlišnostmi jsem často nestačila žasnout. Spousta z nich si četla noviny New York Times – ať už papírové, nebo jejich elektronickou verzi. Líbila se mi tato pospolitost – tolik jedinců žije ve městě, které se rozkládá na několika ostrovech a tvoří vlastně samostatný svět, jehož obyvatelé čtou noviny pouze z tohoto světa. New York je totiž tak obrovský a tak moc na sebe upoutává pozornost a zaměstnává vás, že když v něm chvíli žijete, tak vám opravdu připadá, že nic kromě něj už neexistuje.

Odmalička na mě vedle naší české kultury hodně působí ta americká. – někdy by se dalo říci, že i více. Dnes mi připadá zvláštní, že jsem vždy vnímala jako běžné, že se dívám na cizí rodinné filmy, ve kterých se lidé chovají jinak než lidé v Česku, a nějakým způsobem se učím se s nimi ztotožňovat. Vždy jsem cítila rozpor mezi tím, jak věci chodí v amerických filmech a tím, jak vypadá mé okolí a co se děje v mém životě, což mě v dětství zneklidňovalo a zbytečně mi to znehodnocovalo zážitky, které se mi děly v „obyčejném“ Česku.

Když jsem šla na střední školu, začala jsem díky sociálním sítím vnímat další tvář Ameriky – začala jsem se zajímat o feminismus a sledovala jsem spoustu amerických feministických aktivistek. Šokoval mě rasismus, konzervativní názory a celkové „maloměstáctví“ a úzkoprsost lidí okolo mě

a utíkala jsem kvůli tomu do své internetové bubliny, kde byli lidé liberálnější, chápavější, měli barevné vlasy, tetování, nikdy nebyli na nikoho zlí, byli pozitivní, zajímaví, přemýšliví, hloubaví a zkrátka disponovali všemi vlastnostmi, ke kterým jsem tolik vzhlížela a kterých se mi z mého v mých očích nedokonalého okolí nedostávalo.

Jednoho dne jsem se v NY procházela čtvrtí Greenwich Village a objevila malé knihkupectví jménem Bluestockings Bookstore. Zaměřovali se na aktivistické knížky, měli zde sekce jako: feminismus, gender studies, polyamorní láska/vztahy/sex, manifesty, knihy o umění, poezie, ziny. Hodně mě zajímá téma genderu a toho, jaký má kultura, výchova a stereotypy vliv na to, jak se muži a ženy chovají. Existují hnutí vycházející z feminismu, která se snaží genderové rozdíly stírat a vysvětlovat, proč jsou to vlastně jenom vymyšlené nebo časem vytvořené kulturní škatulky, do kterých bychom podle ostatních měli zapadat. Někteří lidé se dostali dokonce i k tomu, že jim škatulka žena/muž vadí, a nechávají si říkat neutrálními zájmeny (v angličtině to jsou namísto „she/her“ a „he/him“ záměna „they/them“ – v češtině pro to zatím nemáme žádný ekvivalent). Jakkoli to může někomu připadat jako ideologie, myslím si, že toto hnutí redefinování genderu přináší určitá pozitiva. Dnes už i u nás cítím větší svobodu v tom, že si každý člověk může vybrat, jaký chce být, co chce nosit, o co se chce zajímat, v jakých vztazích bude, jak chce vystupovat a jak se chce prezentovat. Myslím, že tato svoboda je velmi důležitá. Líbí se mi představa, že lidé budou v budoucnu vnímáni více jako lidé a samostatná individua, a méně podle toho, jak moc jsou „ženští“ nebo „mužští“.

Tento i další fenomény jsem chtěla ve své knize prozkoumat – jaká by byla společnost, která by měla stejný potenciál jako my, ale vyvíjela by se jiným směrem. Zdejší jsou bezpohlavní, nejdí moc masa, maximálně žijí příležitostmi města, ve kterém žijí, mají noční knihovny (inspirace tím, co nedávno začalo vznikat v Amsterdamu), kladou velký důraz na kulturní a uměleckou realizaci. Stejně jako my nejdříve vlastnili smartphony, ale postupem času se jim přestávalo líbit, jak moc jim začaly zasahovat do života. Proběhlo proto pár revolucí, kterými předefinovali to, k čemu by smartphone měl sloužit. Snažila jsem se vytvořit jakýsi ideální svět budoucnosti, který je možná v leccem lepší, ale také má své mouchy. Jakýsi svět, který vychází z fenoménů, které už dlouho sleduji ve své sociální/kulturní/internetové bublině. O žádné hlavní poselství jsem se nesnažila – spíše jsem ho zkusila vkládat po troškách do jednotlivých témat a kapitol. Doufám, že si v tom každý najde něco, co ho zaujme.

2. PROCES PŘÍPRAVY A TVORBY

Nejprve jsem si vymyslela témata, která bych ve svém díle chtěla zahrnout. Poté jsem sestavila rámec, do kterého bude celá návštěva planety zasazena – tím jsou úvodní a závěrečné slovo průzkumníka, kterými uvozuje celé své zkoumání. Planetu jsem pojmenovala „Neoterra“ jako „Nová země“. Rozhodla jsem se, že místním budu říkat prostě jednoduše „Zdejší“. Také jsem si zpočátku vybrala formát knihy a techniku, kterou chci dílo tvořit. Mám ráda kreslení pastelkou a chtěla jsem se v této technice zdokonalit, takže výběr byl jasný. Každá dvoustránka obsahovala jedno téma – nejprve jsem si pro každé téma napsala text a potom si tužkou si předkreslila, jak budou vypadat ilustrace k němu. Zhruba jsem si do nich znázornila i barvy, které chci použít. Místo pro text jsem vždy zvolila předem. Jsem zvyklá si dělat hodně náčrtků a při vytváření samotné ilustrace mi vyhovuje experimentovat už pouze minimálně.

V procesu tvorby jsem vypustila některá témata, která se neprokázala jako zajímavá nebo proveditelná (např. politický systém na Neoteře, o jehož vymyšlení jsem se pokoušela, ale bylo by to zkrátka příliš složité a vydalo by to na celou další knihu). Některé kapitoly jsem naopak přidala později, například Knihovnu nočních myšlenek nebo Trávení volného času.

Samotná kresba byla naopak o něco více časově náročná, než jsem čekala – nejvíce času mi zabrala Procházka městem, kde mi trvalo dlouho vyřešit perspektivu a následně i vše vybarvit. Mezi náročné stránky patřil i Tubus proplétající se mezi budovami ve městě, nebo například Příroda, kterou jsem kvůli své nespokojenosti několikrát překreslovala. Samotné kreslení byla mou nejoblíbenější částí práce na knize. Nejzdlouhavější a nejméně zábavnou částí pro mě bylo upravování skenů a vkládání materiálů do počítačového souboru.

3. POPIS VÝSLEDNÉHO DÍLA

Knihu mám svázanou do šité vazby, které se dá narozdíl od lepené dobře otevřít a hezky v ní vyniknou ilustrace přes celé dvoustránky. Stránky jsem vytiskla na lehce nažloutlý papír (Munken Pure), neboť je mi na pohled příjemnější a myslím, že se k tématu dobře hodí. Ve svém díle jsem nakonec překročila předpokládaný počet stran.

4. RESUMÉ

My work is a book called „Zdejší z Neoterry“. It tells a story of a scientist who flies to a planet called Neoterra to do research and interact with its citizens. His task is not to take any pictures or any kinds of samples of the living organisms there, but just to observe everything very peacefully, write it down in his diary and accompany the texts with illustrations. This whole book consists of his diary entries. He talks about what the citizen's bodies look like, how they navigate their lives in a city and in nature, how they grow and eat food, how they have sex, how they care for their children, what kind of fashion they wear, et cetera. I wrote all the texts myself and illustrated it using colored pencils only. It is inspired by my 3 month stay in New York and my observations of the people there. I also wanted to imagine some sort of an utopian alternative reality/future, taking a look at the phenomenons that I see reoccurring in the western world, and taking them a little further. I was inspired mainly by people, New York, my favorite comic artists (in NY, I bought two comic books that really influenced me), sci-fi books, utopian/distopian scenarios, new gender theories, and the anarchist theory.

5. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

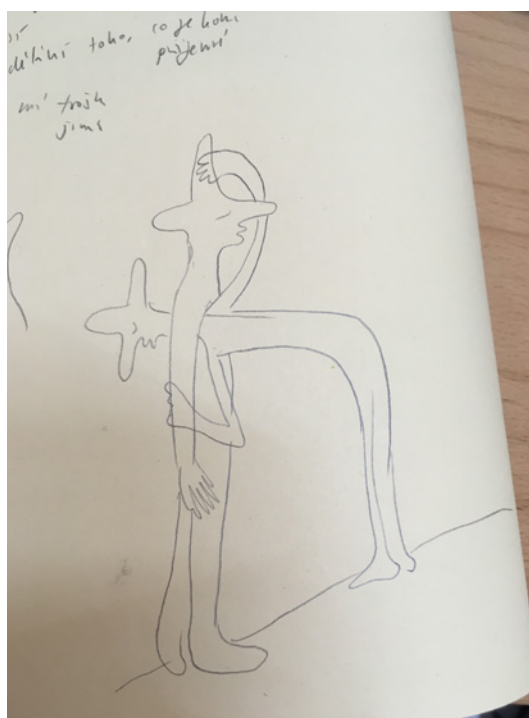
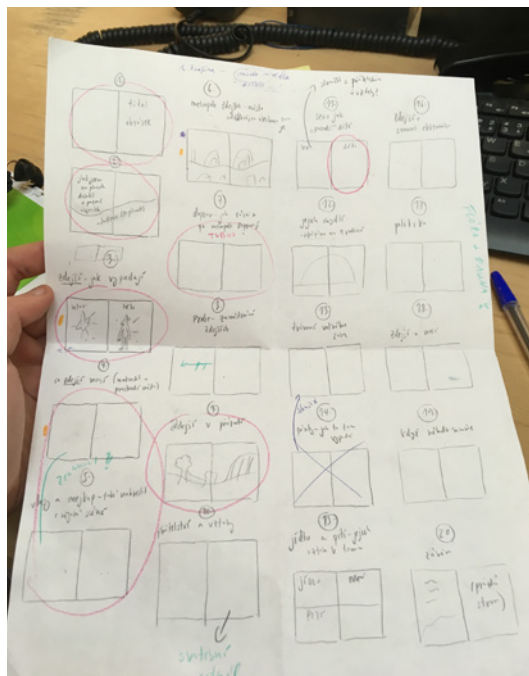
MCCLLOUD, Scott. Jak rozumět komiksu. Praha: BB/art, 2008. ISBN 978-80-7381-419-9

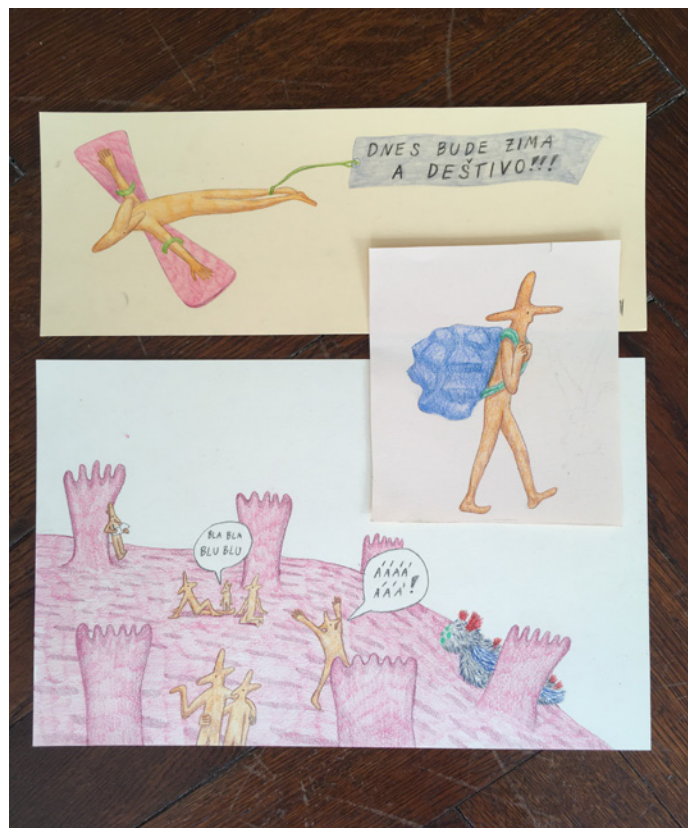
SAKUGAWA, Yumi. Fashion Forecasts. USA: Retrofit Comics, 2018. ISBN 9781940398792.

DEFORGE, Michael. Dressing. USA: Koyama Press, 2015. ISBN 978-1-927668-22-1

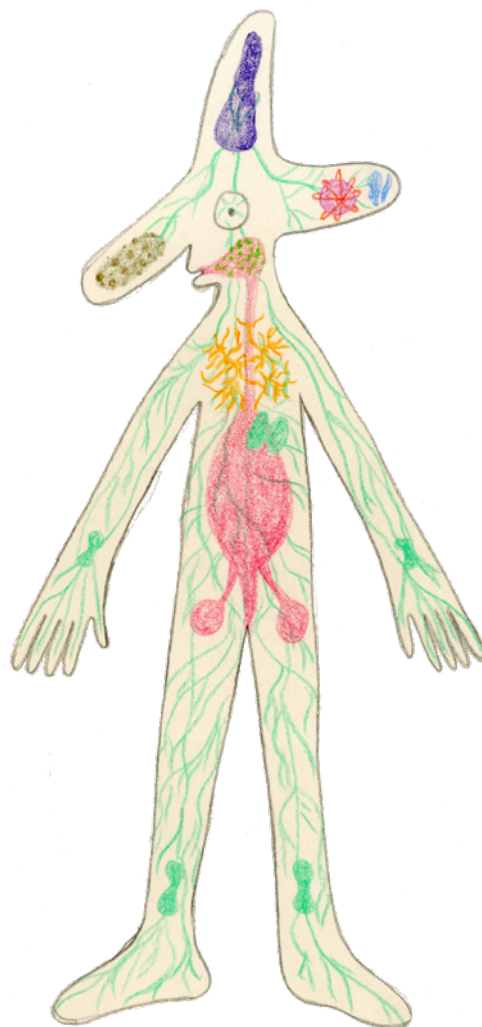
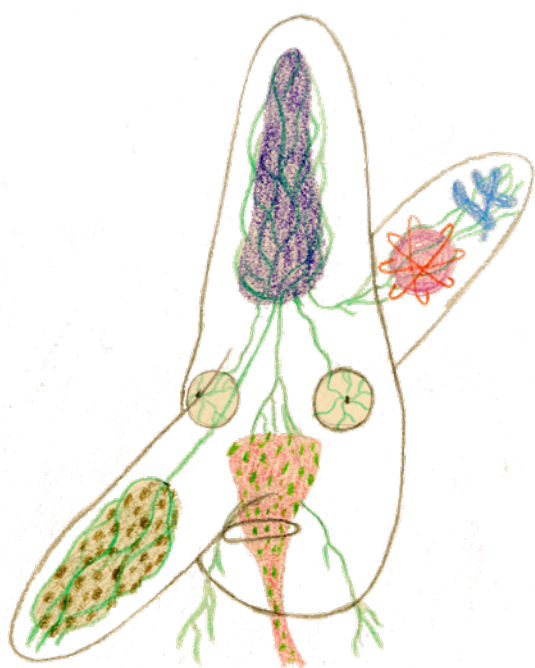
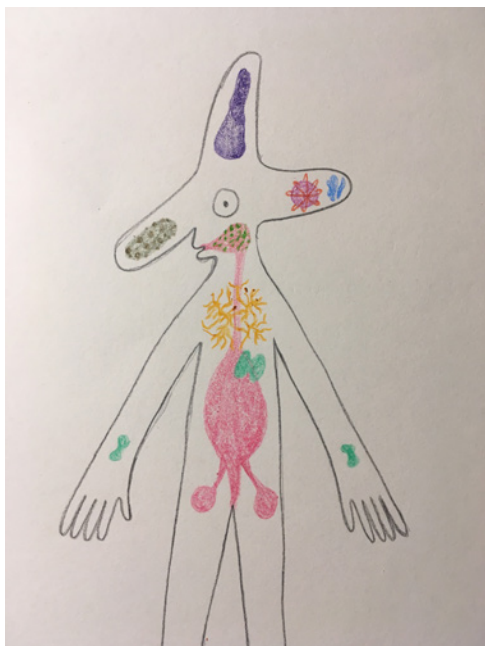
6. OBRAZOVÉ PŘÍLOHY

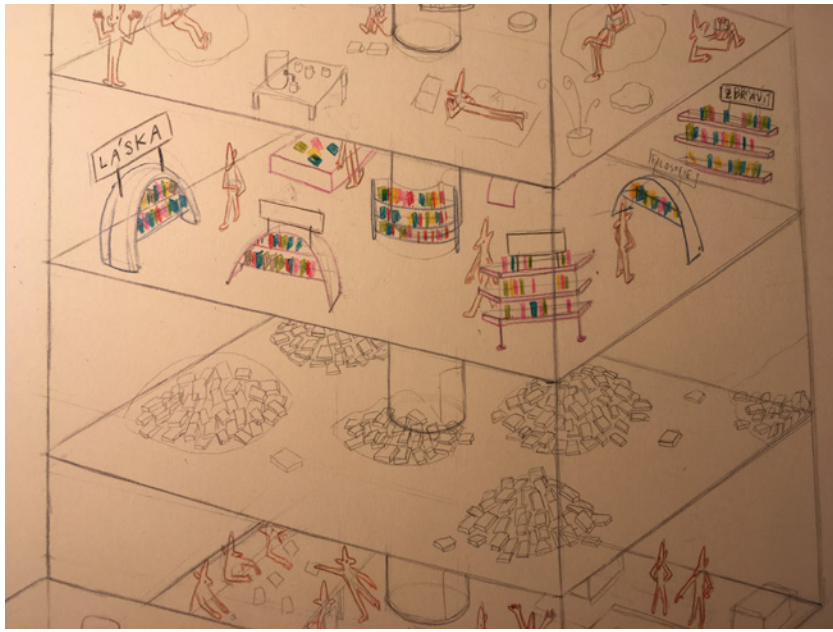
(jde o mé vlastní fotky dokumentující proces tvorby a několik hotových zdigitalizovaných ilustrací)

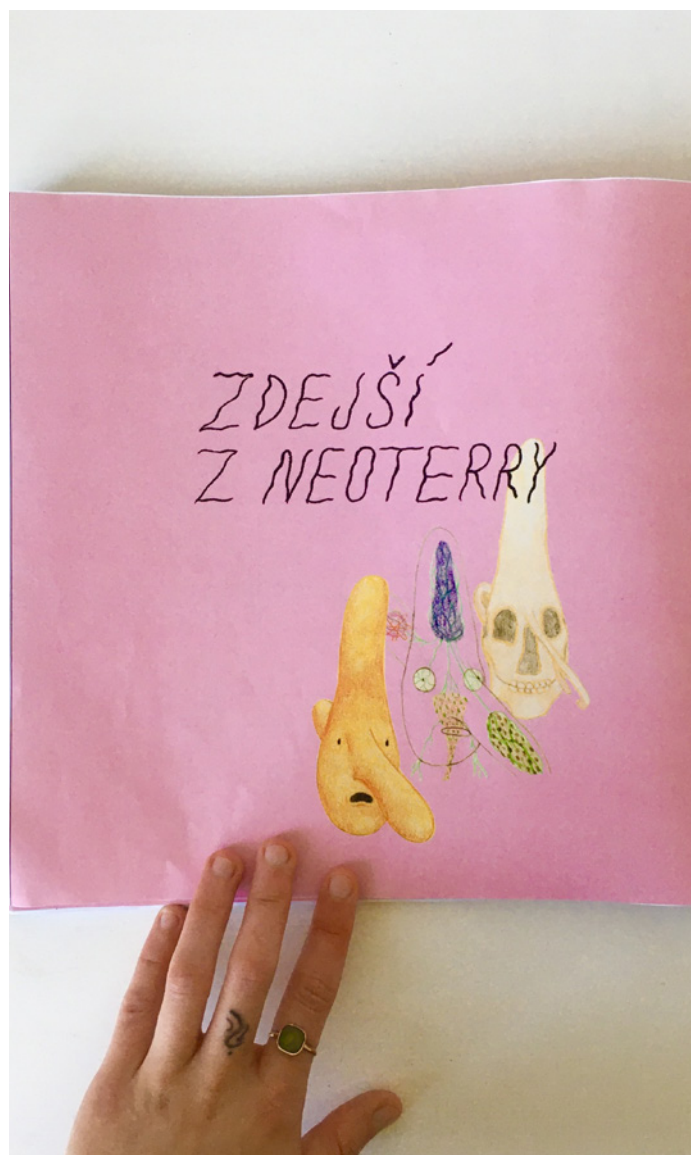

(jde pouze o maketu knihy, fotky hotové knihy jsou přiloženy na CD)